

Analýza volebních programů

Co slibují politické strany českému školství?

V [Učiteli naživo](#) věříme tomu, že o budoucnosti naší země se rozhoduje ve školách. A jaké jsou školy, taková bude společnost. Naši experti sestavili [návrhy v 5 oblastech](#), které mohou po volbách zásadně zlepšit české školství.

Naším cílem je **Česko jako země**

- která má **nejlepší učitele v Evropě**
- kde každou školu vede **skvělý ředitel**
- kde je vzdělání skutečnou **politickou prioritou**
- která **nepromarní jediný talent**
- která investuje do školství **5 % HDP**

Jak si české školství představují politické subjekty, které míří do podzimních voleb? Podívali jsme se na to, co slibují učitelům, ředitelům a dětem. **Které návrhy mají potenciál posunout české školství kupředu a které jsou krok špatným směrem?**

Analýza zahrnuje programy **7 politických subjektů**, které v průzkumech dosahují více než 5 %. Jednotlivé subjekty řadíme v analýze dle aktuálních volebních preferencí od nejvyšších po nejnižší.

● ANO

Hnutí ANO prosazuje bezplatné, kvalitní a bezpečné školství dostupné všem dětem i studentům od mateřských po vysoké školy. Plánuje navýšení kapacit, modernizaci výuky a větší podporu sportu, duálního vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli. Chce změnit systém přijímaček na střední školy, zpřístupnit přípravu prostřednictvím bezplatného online obsahu a posílit kariérové poradenství. Důraz klade na bezpečné školní prostředí, duševní zdraví a dostupnost školních psychologů. Učitelům slibuje důstojné platy až 75 tisíc korun, kariérní řád a méně administrativy, zároveň i stabilní financování škol včetně nepedagogických pracovníků. Podpoří nadané žáky i revizi inkluze, aby péče o znevýhodněné nešla na úkor ostatních. Vysoké školy mají zůstat bez školného, s dostatkem míst a podporou oborů budoucnosti, regionální dostupností, mikrocertifikáty a širšími možnostmi zahraničních pobytů. ANO zdůrazňuje, že investice do vzdělávání nejsou výdajem, ale klíčovou investicí do budoucnosti Česka.

Vyhodnocení

Kladně hodnotíme návrh **kariérního systému pro učitele** a **navýšení jejich platů** v průměru **na 75 tisíc korun do roku 2029**. Pozitivní je také **podpora dostupnosti**

podpůrných pozic a programů v oblasti duševního zdraví na školách. Dalšími kroky, které jdou správným směrem, je snaha o **administrativní odbřemenění ředitelů** a zajištění **školního stravování zdarma**. V neposlední řadě je pozitivním závazkem také dokončení **reformy přípravy učitelů** a zaměření na cílenou podporu společensky potřebných oborů (např. psychologů).

😊 Neutrálně hodnotíme návrh na úpravu pravidel **inkluzí**, jelikož neobsahuje žádné konkrétní kroky, jak by měla revize vypadat.

😞 Chybí konkrétní návrhy vedoucí ke **snižování nerovností** v kvalitě vzdělávání jednotlivých škol. Dále **jasný závazek ohledně výše investic do školství**, ačkoli program řeší jistotu stabilního financování škol. Chybí také důraz na zavedení **registru žáků a učitelů** a **zkvalitnění sběru dat** obecně.

● **SPOLU**

SPOLU (koalice ODS, TOP 09 a KDU-ČSL) má ve svém programu kvalitní vzdělání a špičkovou vědu. Koalice chce modernizovat školství s důrazem na kritické myšlení, digitální a mediální gramotnost i využívání umělé inteligence. Navrhuje revizi inkluze, rovný přístup k vysokým školám, nový zákon o VŠ a podporu celoživotního vzdělávání. Ve školách prosazuje propojení s praxí, karierní systém pro učitele, efektivnější správu a posílení podpůrného personálu. Ve vědě a výzkumu plánuje více investic do aplikovaného výzkumu a inovací, využití AI nebo zavedení světových standardů financování.

Vyhodnocení

😊 Pozitivně hodnotíme návrh **smysluplné školní správy**, která má potenciál pomoci ředitelům škol s nadměrnou administrativní zátěží. Kladně hodnotíme také **třístupňový karierní systém pro učitele** s jasnými pravidly pro profesní rozvoj a odměňování. Dále zvýšení kvality přípravy učitelů i jejich dalšího vzdělávání. Dobrým návrhem je i nastavení kritérií pro hodnocení škol a **podpora těch škol, které zaostávají**. Konkrétním pozitivním závazkem je také vznik **nového zákona o vysokých školách**.

😊 Neutrálně hodnotíme návrh na úpravu pravidel **inkluzí**, jelikož neobsahuje žádné konkrétní kroky, jak by měla revize vypadat.

😞 V programu nám naopak chybí **jasné finanční závazky**. Dále absentuje důraz na **ředitele školy jako pedagogického lídra**, vč. závazků v rámci naplňování historicky prvního Systému podpory a vedení ředitelů škol. Chybí také **konkrétní návrhy na snižování nerovností** ve vzdělávání. Program nemluví ani o **zavedení registru žáků a učitelů**, který by pomohl státu lépe pracovat s nedostatkem učitelů.

Starostové ve svém Dobrém programu přináší konkrétní kroky pro dobré vzdělávání, které připraví děti na budoucnost. Kladou důraz na kvalitní a dostupné vzdělávání, posílení profesního růstu pedagogů a modernizaci výuky prostřednictvím revidovaných rámcových vzdělávacích programů. Počítají s rozšířením povinného předškolního vzdělávání, včasnou diagnostikou dětí a silnější podporou poradenských služeb i nadaných žáků. Zlepšit chtějí podmínky náhradní rodinné péče a přiblížit ústavní péči rodinnému prostředí. Do vzdělávacího systému plánují systematicky zapojit zaměstnavatele, propojit školy s praxí, rozšířit kapacity všeobecného vzdělávání a investovat do infrastruktury. Důležitou roli hraje i smysluplné trávení volného času, kde se počítá s vyšší podporou spolků, dobrovolnictví a využíváním školních prostor pro komunitní aktivity.

😊 Pozitivně hodnotíme důraz na **rozvoj a růst pedagogů formou kariérního systému** a také snahu o vytvoření příležitostí pro zkušené učitele a ředitele, jak podporovat **zlepšování kvality celého vzdělávacího systému**. Jako další pozitivní krok vnímáme **rozšíření povinnosti předškolního vzdělávání na 2 roky**. Vítáme také slib o **sdílení dat a rozhodování na jejich základě**, ať už v oblasti poskytování vhodných opatření žákům se specifickými potřebami, tak v oblasti budování kapacit ve spolupráci se zřizovateli.

😐 Neutrálně vnímáme kroky kolem návrhu vyhodnocení pilotního ročníku revidovaných RVP s ohledem na vedení resortu STAN v době **revize RVP**.

😞 Chybí **důraz na kontinuitu reforem** jako je reforma učitelské přípravy nebo Systém podpory a vedení ředitelů škol a vnímání ředitele jako pedagogického lídra. Dále chybí **jasné závazky ohledně financování** vzdělávacího systému. Program také nezmiňuje konkrétní kroky, které povedou ke **snížování nerovností v kvalitě škol**.

SPD se ve svém programu zaměřuje na školství, vlasteneckou výchovu a sport. Prosazuje zásadní reformu školství s důrazem na znalosti, praktické dovednosti a přípravu na profesní život. Odmítá plošnou inkluzi a prosazuje návrat žáků s lehkým mentálním postižením či závažnými poruchami chování do speciálních škol, zároveň chce posílit výchovu talentů a oceňování výjimečných výkonů. Zdůrazňuje ochranu češtiny před cizími vlivy a genderovou ideologií, větší bezpečnost škol, jasná pravidla proti šikaně a odpovědnost rodičů nepřizpůsobivých žáků. Podporuje učňovské vzdělávání propojené s praxí. Prosazuje ideologickou neutralitu výuky, důstojné mzdy pedagogických i nepedagogických pracovníků a snížení administrativní zátěže učitelů.

😊 Pozitivně hodnotíme **závazek zajištění důstojných příjmů pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům**. Jako pozitivní návrh dále vnímáme **snížení administrativní náročnosti škol** a také **zvýšení efektivity financování škol**.

😞 Negativně hodnotíme návrh na **zrušení plošné inkluze** a přesun žáků do speciálních škol. Dále v programu **chybí konkrétní finanční závazky**, například jak zajistit důstojné platy pracovníků ve školství. Chybí také **důraz na kontinuitu reforem** (reforma učitelské přípravy nebo Systém podpory a vedení ředitelů škol), zkvalitnění a zjednodušení sběru dat nebo **snížování nerovností ve vzdělávání**.

● Pirátská strana

Piráti s podporou Zelených chtějí zajistit špičkové a dostupné vzdělávání pro všechny bez rozdílu. Plánují podporu podnikavosti a finanční gramotnosti už od školních let, modernizaci výuky s důrazem na volitelnost, online nástroje a rekvalifikace, i posílení role školních psychologů a speciálních pedagogů. Usilují o více míst na gymnáziích a lyceích, rovný přístup k vysokým školám bez školného a zavedení vratných grantů pro studenty. Zasadí se o stabilní financování školství s investicemi na úroveň průměru zemí OECD a platy učitelů ve výši 130 % průměrné mzdy, kvalitní ohodnocení i nepedagogických pracovníků a zavedení místní profesionální správy škol. Do vzdělávacího systému chtějí přilákat špičkové vědce ze zahraničí a vytvořit podmínky, aby více absolventů vysokých škol uspělo na pracovním trhu.

Vyhodnocení

😊 Pozitivně hodnotíme **závazek investovat do školství tolik, kolik průměrně investují země OECD**, a **závazek dodržovat 130 % průměrné mzdy pro učitele**. Pozitivní je i návrh na částečné **kontraktové financování vysokých škol**, které může pomoci s řešením nedostatku učitelů či podpůrných pozic. Pozitivním návrhem je také podpora **školních psychologů, speciálních a sociálních pedagogů** a **důraz na snižování nerovností**. Kladně hodnotíme i **podporu ředitelů škol** (odběremenění, místní školská správa) a vnímání ředitelů jako **pedagogických lídrů**.

😐 Neutrálně hodnotíme záměr **podnikatelského vzdělávání**, který neobsahuje jasné kroky.

😞 **Chybí důraz na kontinuitu reforem** (reforma učitelské přípravy nebo Systém podpory a vedení ředitelů škol). Dále absentuje **registr učitelů** a **jednotný identifikátor žáka** nebo důraz na systematické **sledování kvality školství** pomocí indikátorů.

Stačilo!

Stačilo! (uskupení KSČM, ČSNS a SD-SN, na své kandidátky přibralo také zástupce SOCDEM) se ve svých velmi stručných programových tezích zaměřuje na kvalitní vzdělávání dostupné všem bez ohledu na sociální zázemí. Chtějí také lepší podmínky pro všechny pracovníky ve školství a zrušení inkluze. Podporují praktickou přípravu mladých lidí na požadavky trhu práce. V rámci podpory prosperujícího národního hospodářství chtějí investice do infrastruktury, vzdělávání, digitalizace a technologických inovací směřujících k udržitelnosti.

Vyhodnocení

 Pozitivně hodnotíme záměr **investovat do vzdělávání a poskytovat kvalitní vzdělávání všem dětem** bez ohledu na sociální zázemí, tedy snižovat nerovnosti ve vzdělávání. Pozitivně vnímáme i **návrh investic do pracovníků ve školství**.

 Chybí jasné finanční závazky a kontinuita probíhajících reforem. Návrh také postrádá **jakékoliv návrhy**, které by mířily k **podpoře učitelů** (důraz na kvalitní přípravu učitelů a jejich podporu, kariérní systém), **ředitelů** (vnímání ředitele jako pedagogického lídra, Systém podpory a vedení ředitelů škol a vznik místní školské správy) či **snižování nerovností**. Stejně tak chybí důraz na **systematické sledování kvality vzdělávání** či zavedení **registru učitelů a žáků**. Stačilo! také navrhuje **zrušit inkluzi**, ale neuvádí žádné konkrétní návrhy, jak by mělo rušení inkluze probíhat.

Motoristé sobě

Motoristé sobě ve svém programu hovoří o návratu vzdělanosti, kvality a řemesla. Zaměřují se na zrušení inkluze a zřízení speciálních tříd nebo škol. Tímto opatřením podmiňují svou případnou účast v příští vládě. Dále staví na takzvané renesanci učňovského vzdělání, kterému chtějí vrátit prestiž. Chtějí také chránit žáky před aktivitami progresivistických neziskovek, které do učebnic tlačí politické vsuvky, podprahovým podsouváním tematiky transsexuality, rozbíjení tradičního modelu rodiny a vyvolávání emocí skrze environmentální programy. Motoristé si přejí zrušení CERMATu, České školní inspekce a deváté třídy či omezení kapacit víceletých gymnázií. Zavést chtějí podporu talentovaných dětí, mikrocertifikáty na středních školách a posílit roli školních psychologů.

Vyhodnocení

 Pozitivně hodnotíme **návrh reformy platových tabulek a kariérního řádu pro učitele**, který by měl obsahovat 3 platové stupně. Dalším pozitivním krokem je návrh na **posílení role školních psychologů**.

😐 Neutrálně vnímáme návrh na **měření kvality práce škol podle progresu žáků**, který není detailněji popsán. Dále pak návrh na **revizi odkladů**, která již proběhla na konci minulého volebního období.

😞 Chybí **jasné finanční závazky, návaznost na probíhající reformy, podpora ředitelů škol** (ředitel jako pedagogický lídr, Systém podpory a vedení ředitelů škol, místní školská správa) a konkrétní návrhy na **snižování nerovností**. Motoristé dále navrhuji **okamžité ukončení inkluze** a zřízení speciálních tříd a škol. Nesouhlasíme ani s návrhem ponechat **poslední rok v mateřské škole jako dobrovolný** nebo **rušením ČŠI a CERMATu**. Motoristé chtějí také provést revizi aktivit neziskových organizací a **odstraňovat z učebnic učení o genderu, transsexualitě a environmentálních problémech**. Jako problematický vnímáme i návrh na **zavedení školného na oborech**, které stát nevyhodnotí jako ty, které chce primárně financovat.